KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 30.7.2009
KOM(2009) 408 wersja ostateczna

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA RADY, PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO

Trzecie sprawozdanie dotyczące stosowania dyrektywy Rady 93/7/EWG w sprawie zwrotu dóbr kultury wyprowadzonych niezgodnie z prawem z terytorium państwa członkowskiego

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie ... 3
2. Drugie sprawozdanie z oceny stosowania dyrektywy 93/7/EWG (1999-2003): wnioski ... 3
3. Rozwój sytuacji po drugim sprawozdaniu (2004–2007) ... 4
3.1. Przystąpienie dwunastu nowych państw członkowskich ... 4
3.2. Badanie dotyczące identyfikacji dóbr kultury: rozszerzenie o dwanaście nowych państw członkowskich (2007 r.) ... 4
4. Stosowanie dyrektywy w latach 2004–2007 ... 5
4.1. Sprawozdania państw członkowskich dotyczące stosowania dyrektywy ... 5
4.2. Ocena stosowania dyrektywy ... 6
4.2.1. Współpraca administracyjna i wymiana informacji między organami (art. 4) ... 7
4.2.2. Postępowanie o zwrot (art. 5) ... 8
5. Wnioski ... 8
6. Kolejny etap ... 9

ZAŁĄCZNIK ... 10

1. WPROWADZENIE

Dyrektywa Rady 93/7/EWG przyjęta dnia 15 marca 1993 r.[1] ustanawia mechanizmy współpracy między organami krajowymi oraz sądową procedurę zwrotu dóbr kultury wyprowadzonych niezgodnie z prawem z terytorium państwa członkowskiego.

Na szczeblu wspólnotowym dobra kultury podlegają postanowieniom Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (zwanego dalej „Traktatem WE"), zwłaszcza postanowieniom dotyczącym swobodnego przepływu towarów. W szczególności art. 28 i 29 Traktatu WE wprowadzają zakaz stosowania środków o skutku równoważnym z ograniczeniami ilościowym w przywozie i w wywozie. Artykuł 30 stanowi jednak, że postanowienia art. 28 i 29 Traktatu WE nie stanowią przeszkody w stosowaniu zakazów lub ograniczeń przywozowych, wywozowych lub tranzytowych uzasadnionych względami „ochrony narodowych dóbr kultury o wartości artystycznej, historycznej lub archeologicznej". Na mocy tego artykułu państwa członkowskie zachowują prawo do definiowania dóbr kultury, które uznają za narodowe dobra kultury, a także możliwość podejmowania środków niezbędnych do zapewnienia ich ochrony.

Dyrektywa 93/7/EWG jest zatem środkiem wspomagającym tworzenie rynku wewnętrznego, który ma na celu pogodzenie funkcjonowania rynku wewnętrznego z udzieloną państwom członkowskim gwarancją zapewnienia ochrony dóbr kultury, które mają status narodowych dóbr kultury o wartości artystycznej, historycznej lub archeologicznej, zgodnie z art. 30 Traktatu WE.

Zgodnie z art. 16 ust. 2 dyrektywy, co trzy lata Komisja przekazuje Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu sprawozdanie z oceny[2].

Niniejszy dokument stanowi trzecie sprawozdanie z oceny stosowania dyrektywy. Obejmuje lata 2004-2007 i zawiera analizę stosowania dyrektywy w państwach członkowskich[3].

2. DRUGIE SPRAWOZDANIE Z OCENY STOSOWANIA DYREKTYWY 93/7/EWG (1999-2003): WNIOSKI

W drugim sprawozdaniu stwierdzono, że w opinii państw członkowskich dyrektywa jest użyteczna dla ochrony dziedzictwa kulturowego i stworzyła wystarczające wspólnotowe ramy

---

1 Dyrektywa Rady 93/7/EWG z dnia 15 marca 1993 r. w sprawie zwrotu dóbr kultury wyprowadzonych niezgodnie z prawem z terytorium państwa członkowskiego, Dz.U. L 74 z 27.3.1993, s. 74, zmieniona dyrektywą 96/100/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 lutego 1997 r., Dz.U. L 60 z 1.3.1997, s. 59, i dyrektywą 2001/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 czerwca 2001 r., Dz.U. L 187 z 10.7.2001, s. 43.

2 Pierwsze sprawozdanie Komisji dla Rady, Parlamentu Europejskiego i Komitetu Ekonomiczno-Społecznego dotyczące stosowania rozporządzenia Rady (EWG) nr 3911/92 w sprawie wywozu dóbr kultury i dyrektywy Rady 93/7/EWG w sprawie zwrotu dóbr kultury wyprowadzonych niezgodnie z prawem z terytorium państwa członkowskiego, COM (2000)325 wersja ostateczna z dnia 25 maja 2000 r.
Drugie sprawozdanie Komisji dla Rady, Parlamentu Europejskiego i Komitetu Ekonomiczno-Społecznego dotyczące stosowania dyrektywy Rady 93/7/EWG w sprawie zwrotu dóbr kultury wyprowadzonych niezgodnie z prawem z terytorium państwa członkowskiego, COM (2005)675 wersja ostateczna.

3 Komisja nie otrzymała sprawozdań krajowych na temat stosowania dyrektywy od Estonii, Irlandii, Luksemburga, Malty i Bułgarii.

prawne, nawet jeżeli pewne udoskonalenia okazują się konieczne. Wnioski zawarte w drugim sprawozdaniu dotyczyły więc potrzeby:

- poprawy współpracy i wymiany informacji między państwami członkowskimi,
- wydłużenia okresu jednego roku na przeprowadzenie postępowania o zwrot,
- utrzymania progów finansowych,
- pozostawienia bez zmian częstotliwości sporządzania sprawozdania z oceny.

Komisja wskazała, że zamierza zwrócić się do Komitetu Doradczego ds. Dóbr Kultury w sprawie terminu postępowania o zwrot i częstotliwości sporządzania sprawozdań.

3. ROZWÓJ SYTUACJI PO DRUGIM SPRAWOZDANIU (2004–2007)

3.1. Przystąpienie dwunastu nowych państw członkowskich

Przed każdym przystąpieniem Komisja przeprowadziła analizę projektów środków krajowych transponujących dyrektywę. Państwa kandydujące korzystały również z regularnej pomocy technicznej mającej na celu ułatwienie prawidłowej transpozycji.

Komisja wszczęła postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego przeciwko niektórym państwom członkowskim[4] w związku z niedopełnieniem obowiązku zgłoszenia krajowych środków transpozycji w wyznaczonych terminach. Postępowania zostały zamknięte po zgłoszeniu i weryfikacji środków krajowych.

W okresie dwóch rozszerzeń (2004 i 2007) Komitet Doradczy ds. Dóbr Kultury (obecnie zwany „Komitetem ds. Wywozu i Zwrotu Dóbr Kultury") zebrał się raz, w dniu 16 lutego 2005 r. Wśród pytań państw członkowskich dotyczących dyrektywy znalazła się kwestia konieczności wydłużenia terminu jednego roku na przeprowadzenie postępowania o zwrot. Wniosek Grecji poparły inne państwa członkowskie, w tym Hiszpania i Włochy.

3.2. Badanie dotyczące identyfikacji dóbr kultury: rozszerzenie na dwanaście nowych państw członkowskich (2007 r.)

W końcu 2006 r. Komisja zleciła rozszerzenie badania dotyczącego identyfikacji dóbr kultury w piętnastu starych państwach członkowskich i w trzech krajach Europejskiego Obszaru Gospodarczego na dwanaście nowych państw członkowskich. W nowym badaniu z 2007 r. potwierdzono wnioski z badania przeprowadzonego w 2004 r.[5], zgodnie z którymi identyfikacja jest zapewniana jedynie w przypadku narodowych dóbr kultury, a w mniejszym stopniu również w przypadku dóbr kultury, które znajdują się w obiegu na podstawie zezwolenia na wywóz.

Ponadto w badaniu potwierdzono zalecenia z pierwszego badania, w szczególności zasadność:

- przyjęcia jednolitego wzoru zezwolenia na transfer dóbr kultury na terytorium Wspólnoty,
- stworzenia europejskiej bazy danych zezwoleń na transfer i wywóz dóbr kultury do krajów trzecich,
- wprowadzenia systemów oznaczania dóbr kultury i

---

4 Malta, Polska, Słowacja, Bułgaria.

5 http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/goods/dir937_en.htm

- instytucjonalizacji sieci w celu wzmocnienia współpracy między właściwymi organami państw członkowskich.

Niektóre państwa członkowskie, w tym na przykład Francja, zgłosiły chęć zbadania tych zaleceń na forum Komitetu ds. Wywozu i Zwrotu Dóbr Kultury. Komisja uważa jednak, że powyższe zalecenia, które wykraczają poza ramy prawne dyrektywy 93/7/EWG, należy oceniać w świetle zasad dotyczących swobodnego przepływu towarów między państwami członkowskimi (art. 28–30 Traktatu WE)[6].

4. STOSOWANIE DYREKTYWY W LATACH 2004–2007

4.1. Sprawozdania państw członkowskich dotyczące stosowania dyrektywy

Zgodnie z art. 16 ust. 1 dyrektywy państwa członkowskie mają obowiązek przekazywania Komisji sprawozdań dotyczących stosowania dyrektywy co trzy lata[7].

Zasadniczo państwa członkowskie uważają, że dyrektywa jest użytecznym instrumentem zwrotu narodowych dóbr kultury wyprowadzonych niezgodnie z prawem z terytorium państwa członkowskiego i znajdujących się w innym państwie członkowskim. Ich opinie są zbieżne również co do faktu, że nawet jeżeli dyrektywa ma pewien charakter zapobiegawczy w celu zachowania dziedzictwa kulturowego, nie stanowi sama w sobie instrumentu walki z nielegalnym obrotem dobrami kultury.

W sprawozdaniach krajowych stwierdzono, że:

- stosowanie dyrektywy jest niezbyt częste zarówno w ramach współpracy administracyjnej, jak i w przeprowadzaniu postępowań o zwrot (zob. załącznik)[8];
- pożądane jest wzmocnienie współpracy administracyjnej między właściwymi organami na szczeblu krajowym i wspólnotowym,
- konieczne jest wprowadzenie pewnych zmian w dyrektywie, aby poprawić jej skuteczność.

Ponadto większość państw członkowskich uzasadnia niewielką liczbę przypadków stosowania dyrektywy złożonością administracyjną i kosztami finansowymi jej wdrażania. W opinii tych państw prowadzi to do sytuacji, w której organy krajowe wolą prowadzić postępowania sądowe w ramach prawa cywilnego lub karnego. Ponadto niektóre państwa członkowskie, w tym Francja, Włochy i Węgry, uważają, że ograniczenie zakresu stosowania dyrektywy wyłącznie do narodowych dóbr kultury wymienionych w załączniku do dyrektywy lub znajdujących się w kolekcjach publicznych lub zbiorach kościelnych stanowi dodatkowy czynnik ograniczający.

Usprawnienia proponowane przez państwa członkowskie

W celu poprawy skuteczności dyrektywy, prawie wszystkie państwa członkowskie opowiedziały się za zmianą art. 7 ust. 1 dyrektywy, aby wydłużyć termin na przeprowadzenie postępowania o zwrot. Wspomniany termin, który obecnie wynosi jeden rok, mógłby zostać

---

6 W latach 2004–2007 Komisja rozpatrzyła tylko jedną skargę w przedmiocie utrudniania wywozu dobra kultury z jednego państwa członkowskiego do innego państwa członkowskiego (art. 29 Traktatu WE).

7 Aby uzyskać porównywalne dane, Komisja przekazała organom krajowym odpowiedzialnym za stosowanie dyrektywy 93/7/EWG taki sam kwestionariusz, jaki został wysłany w celu przygotowania drugiego sprawozdania z oceny.

8 Tabela została przekazana organom krajowym odpowiedzialnym za stosowanie dyrektywy do zaopiniowania i zatwierdzenia.

na przykład wydłużony do trzech lat. Francja i Włochy uważają na przykład, że należy również sprecyzować moment, od którego zaczyna się odpowiedni okres.

Zdecydowana większość państw członkowskich (w tym Belgia, Niemcy, Hiszpania, Cypr, Węgry, Polska, Słowenia i Słowacja) popiera również zmianę załącznika do dyrektywy, tak aby dodać do niego nowe kategorie dóbr, takie jak niektóre dzieła sztuki współczesnej, i zmienić istniejące progi finansowe[9], a nawet częstotliwość sporządzania sprawozdań.

Republika Czeska, Francja, Włochy i Austria podkreślają trudności napotkane podczas przeprowadzania postępowania o zwrot wynikające na przykład z rozbieżnych wykładni pojęcia „należytej ostrożności i staranności" lub „odpowiedniego odszkodowania" przez sądy krajowe rozpoznające sprawy o zwrot. Z tego względu wspomniane państwa członkowskie popierają ujednolicenie wykładni tych pojęć, a Republika Czeska proponuje zmianę art. 9 i 11 dyrektywy, aby sprecyzować obowiązki posiadacza przy zakupie dóbr kultury. Jak wskazano powyżej, państwa członkowskie (na przykład Francja, Włochy i Węgry) zauważyły, że pojęcia „dobra kultury" i „narodowego dobra kultury" mają odmienne znaczenie w różnych państwach członkowskich, co komplikuje wdrażanie dyrektywy przez organy odpowiedzialne za jej stosowanie. Wspomniane państwa członkowskie zaproponowały zatem, aby ponownie zbadać zakres stosowania dyrektywy.

Wreszcie niektóre państwa członkowskie uważają, że wytyczne dotyczące współpracy administracyjnej (art. 4) ułatwiłyby wdrażanie dyrektywy.

4.2. Ocena stosowania dyrektywy

W świetle informacji przekazanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do okresu 2004–2007 Komisja wymieniła w załączonej tabeli przypadki zastosowania art. 4 i 5 dyrektywy w latach 2004–2007.

Ściślej rzecz ujmując, państwa członkowskie wdrożyły art. 4 przewidujący działania w zakresie współpracy administracyjnej za pomocą wniosków o poszukiwanie dóbr kultury i powiadomień o znalezieniu dóbr kultury na terytorium innego państwa członkowskiego. Ponadto trzy państwa członkowskie (Niemcy, Cypr i Łotwa) poinformowały, że udzieliły zezwolenia innemu państwu członkowskiemu na sprawdzenie charakteru przedmiotu; Hiszpania, Austria i Szwecja wskazały, że podjęły środki administracyjne w celu fizycznego zachowania dobra kultury, zaś Węgry i Grecja oświadczyły, że wnioskowały o środki tymczasowe zapobiegające uchyleniu się od procedury zwrotu.

Z informacji przekazanych przez państwa członkowskie wynika również, że dokonano 148 faktycznych zwrotów dóbr kultury w wyniku negocjacji między organami krajowymi bez wszczynania postępowania sądowego.

Ponadto organy krajowe wskazują, że w okresie odniesienia skierowano do sądu osiem spraw o zwrot na podstawie art. 5[10].

Komisja podkreśla jednak, jak miało to miejsce podczas poprzednich ocen, trudności ze sprawdzeniem dokładności przekazanych danych dotyczących stosowania art. 4 i 5. W związku z tym niektóre organy krajowe odpowiedzialne za stosowanie dyrektywy

---

[9] Niektóre państwa członkowskie odpowiadają się za podniesieniem progów (Cypr i Zjednoczone Królestwo), inne za ich obniżeniem (Hiszpania, Węgry, Austria, Polska, Słowenia, Słowacja, Szwecja i Rumunia).

[10] Oprócz wniosku Republiki Czeskiej skierowanego do Niemiec w sprawie chrzcielnicy (*Taufbecken*) odrzuconego z powodu przedawnienia w 2008 r. inne postępowania były wciąż w toku pod koniec 2007 r.

wskazywały na występowanie trudności z gromadzeniem wszystkich informacji dotyczących zwłaszcza spraw toczących się przed sądem.

4.2.1. Współpraca administracyjna i wymiana informacji między organami (art. 4)

Z informacji przekazanych przez państwa członkowskie wynika, że współpraca i wymiana informacji przebiega prawidłowo na poziomie krajowym między centralnymi organami odpowiedzialnymi za stosowanie dyrektywy i pozostałymi organami właściwymi do spraw niezgodnego z prawem wyprowadzania dóbr kultury (w szczególności organami celnymi i policją). Ponadto organy centralne uważają, że jest ona niezbędna do stosowania dyrektywy. Tytułem przykładu Węgry, Republika Czeska, Polska i Rumunia powiadomiły o istnieniu albo umów o współpracy między odpowiednimi organami krajowymi, albo o rozwiązaniach *ad hoc* (Centralny urząd zwalczania nielegalnego handlu dobrami kultury we Francji), albo o grupach roboczych tworzonych w celu wymiany informacji i dobrych praktyk (Niemcy i Portugalia). Królestwo Niderlandów powiadomiło o zamiarze[11] wzmocnienia tej współpracy, na przykład w obszarze wymiany wiedzy, doświadczeń i szkoleń. Belgia zapowiada, że od 2008 r. przewiduje regularne spotkania między zainteresowanymi organami i realizację projektu współpracy.

Państwa członkowskie są również zgodne co do znaczenia prawidłowej współpracy administracyjnej i skutecznej wymiany informacji między nimi w celu wdrażania dyrektywy. W tej kwestii Grecja zauważa, że wszystkie otrzymane informacje dotyczące przedmiotów wyprowadzonych niezgodnie z prawem z terytorium państwa członkowskiego dotarły do niej za pośrednictwem sądów krajowych lub INTERPOL-u, a nie organów krajowych odpowiedzialnych za stosowanie dyrektywy. Ponadto właściwy organ w Grecji wskazał, że stale informuje pozostałe organy krajowe odpowiedzialne za stosowanie dyrektywy o kradzieżach odnotowanych na swoim terytorium. W związku z tym Grecja stwierdza braki we współpracy organów administracji na szczeblu europejskim. Francja podkreśla zasadność stworzenia platformy do kontaktów i wymiany informacji między organami krajowymi odpowiedzialnymi za stosowanie dyrektywy na szczeblu europejskim. W opinii Królestwa Niderlandów współpraca ta powinna zostać rozszerzona na kraje będące członkami Europejskiego Obszaru Gospodarczego[12]. Republika Czeska i Litwa proponują, aby usprawnić komunikację za pomocą narzędzi elektronicznych, na przykład wspólnego portalu internetowego[13]. W związku z tym Komisja przypomina o projekcie pilotażowym ITCG (*Information on Transfer of Cultural Goods*), który ma ułatwiać wymianę informacji dotyczących ochrony dóbr kultury między właściwymi organami administracji[14]. Ponadto

---

11 *Pure Art- preventive criminal analysis of the Dutch art and antiques trade*. Intraval-Groningen-Rotterdam.2007. Sprawozdanie opracowane w wyniku badania dotyczącego słabej ochrony rynku sztuki w Królestwie Niderlandów wobec przestępczości zorganizowanej.

12 Dyrektywa 93/7/EWG jest również stosowana w państwach będących członkami Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu, które jest częścią Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym, zgodnie z załącznikiem II rozdział 28 pkt 1.

13 Europejski portal umożliwiający państwom członkowskim wymianę aktualizowanych danych o zezwoleniach na wywóz i informacji o przypadkach niezgodnego z prawem wyprowadzenia dóbr kultury. Portal stanowiłby przede wszystkim punkt dostępu do krajowych baz danych przedmiotów skradzionych (grupa circa).

14 W latach 1997–2000 projekt pilotażowy ITGC był finansowany za pośrednictwem IDA (*Interchange of Data between Administrations*). W sprawozdaniu końcowym dotyczącym projektu, opublikowanym w maju 2000 r., przewidywano stworzenie strony internetowej składającej się z dwóch części: jednej – publicznej, zawierającej informacje o dobrach kultury (prawo krajowe, formularze obrotu, adresy kontaktowe itp.), drugiej – z dostępem ograniczonym do organów administracji i standardową platformą wymiany, zawierającej informacje poufne. Chociaż w 2003 r. Komisja zaproponowała rozpoczęcie wdrożeniowego etapu tego projektu, procedura jego zatwierdzenia została zablokowana.

Portugalia zauważa, że ochrona dziedzictwa kulturowego będzie skuteczniejsza, jeżeli wszystkie właściwe organy będą współpracowały również z INTERPOL-em i EUROPOL-em.

Państwa członkowskie potwierdzają, że przydatne byłoby posiadanie wspólnych wytycznych dotyczących współpracy administracyjnej takich jak wytyczne przyjęte w 2002 r. przez Komitet ds. Wywozu i Zwrotu Dóbr Kultury. W ich opinii wytyczne stanowią bardzo ważne narzędzie informacji o przepisach krajowych mających zastosowanie do ochrony dóbr kultury i o właściwych organach w państwach członkowskich. Ponadto wszystkie państwa członkowskie uznają, że Komitet ds. Wywozu i Zwrotu Dóbr Kultury stanowi forum sprzyjające współpracy administracyjnej i wymianie informacji między reprezentowanymi w nim organami krajowymi.

4.2.2. Postępowanie o zwrot (art. 5)

Na podstawie informacji przekazanych przez państwa członkowskie, w latach 2004–2007 wszczęto osiem postępowań sądowych o zwrot na podstawie art. 5.

Państwa członkowskie wskazują na dwie przyczyny tak niewielkiej liczby spraw: 1) zakres stosowania dyrektywy, który obejmuje wyłącznie narodowe dobra kultury wyprowadzone niezgodnie z prawem z terytorium państwa członkowskiego po dniu 1 stycznia 1993 r. i należące albo do jednej z kategorii wymienionych w załączniku do dyrektywy, albo do kolekcji publicznych lub zbiorów religijnych); 2) termin na wszczęcie postępowania o zwrot, który wynosi jeden rok od momentu, w którym wnioskujące państwo członkowskie powzięło wiadomość o miejscu, w którym znajduje się dane dobro kultury, i o tożsamości jego posiadacza lub użytkownika. Z tych względów niektóre państwa członkowskie wskazały, że w celu odzyskania dóbr kultury wolą stosować inne środki prawne, takie jak postanowienia konwencji UNESCO[15].

5. WNIOSKI

Zgodnie z wnioskami zawartymi w dwóch poprzednich sprawozdaniach z oceny większość państw członkowskich uważa, że dyrektywa jest użytecznym instrumentem umożliwiającym odzyskanie niektórych dóbr kultury wyprowadzonych niezgodnie z prawem z terytorium państwa członkowskiego i przyczyniającym się do ochrony dziedzictwa. Te same państwa członkowskie dostrzegają działanie zapobiegawcze dyrektywy, które wydaje się zniechęcać do niezgodnego z prawem wyprowadzania dóbr. Państwa członkowskie uważają jednak, że niektóre ograniczenia dyrektywy są niewłaściwe, na przykład termin jednego roku na wszczęcie postępowania o zwrot.

Jeżeli chodzi o współpracę administracyjną i wymianę informacji w ramach dyrektywy, Komisja odnotowuje poprawę zarówno w poszczególnych krajach, jak i między państwami członkowskimi. Ma jednak świadomość niedociągnięć, z jednej strony w gromadzeniu i wymianie informacji między organami odpowiedzialnymi za stosowanie dyrektywy i innym właściwymi organami krajowymi w zakresie ochrony dóbr kultury, a z drugiej strony między różnymi organami krajowymi odpowiedzialnymi za stosowanie dyrektywy. W związku z tym Komisja sugeruje państwom członkowskim, aby podjęły niezbędne działania sprzyjające lepszej współpracy między różnymi właściwymi organami. Jako wsparcie tych działań Komisja dokona aktualizacji wytycznych dotyczących współpracy administracyjnej i opublikuje wykazy organów krajowych odpowiedzialnych za stosowanie dyrektywy. W tej

[15] Konwencja dotycząca środków zmierzających do zakazu i zapobiegania nielegalnemu przywozowi, wywozowi i przenoszeniu własności dóbr kultury, Paryż, 14 listopada 1970 r.

kwestii Komisja kładzie nacisk na spoczywający na państwach członkowskich obowiązek powiadamiania jej o każdej zmianie danych organu krajowego wyznaczonego zgodnie z art. 3 dyrektywy 93/7/EWG, aby umożliwić aktualizację wykazu publikowanego w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Jeżeli chodzi o postępowanie o zwrot, Komisja wskazuje, że niewielka liczba wszczętych spraw może być również wynikiem powodzenia działań podejmowanych w ramach współpracy administracyjnej, a zwłaszcza pozytywnego wyniku pozasądowych negocjacji w sprawie polubownego zwrotu[16]. Niemniej jednak państwa członkowskie są zgodne co do faktu, że termin jednego roku zmniejsza obecnie skuteczność dyrektywy ze względu na ograniczenie w czasie oraz że należy go wydłużyć. Natomiast nie ma takiej zgodności co do innych propozycji zmian dyrektywy, na przykład zmiany mającej na celu dodanie innych kategorii dóbr do załącznika lub ponowne określenie progów finansowych dotyczących tych dóbr.

6. KOLEJNY ETAP

W świetle zgromadzonych informacji na temat stosowania dyrektywy Komisja uważa, że należy podjąć refleksję nad ewentualnym przeglądem dyrektywy. W opinii Komisji wszelkie propozycje zmian powinny najpierw być przedmiotem gruntownej analizy ich skutków w organach krajowych odpowiedzialnych za stosowanie dyrektywy.

W związku z tym Komisja zaproponuje Komitetowi ds. Wywozu i Zwrotu Dóbr Kultury utworzenie w 2009 r. pod jego auspicjami grupy roboczej ad *hoc*. Celem grupy będzie określenie problemów związanych ze stosowaniem dyrektywy i zaproponowanie skutecznych i akceptowalnych dla wszystkich państw członkowskich rozwiązań w perspektywie ewentualnego przeglądu dyrektywy.

* * *

Komisja zwraca się do Parlamentu Europejskiego, Rady i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego o zapoznanie się z niniejszym sprawozdaniem.

---

[16] Zob. tabela „Zestawienie zwrotów przeprowadzonych polubownie w ramach pozasądowej procedury zwrotu” w załączniku.

ZAŁĄCZNIK

Tabele zwrotów, postępowań o zwrot i działań w zakresie współpracy administracyjnej między państwami członkowskimi w latach 2004-2007[17]

- **Zestawienie zwrotów (przeprowadzonych polubownie w ramach pozasądowej procedury zwrotu)**

Rok	Państwo dokonujące zwrotu	Państwo wnioskujące o zwrot	Przedmiot
2004	Niemcy	Grecja	1 zabytkowy przedmiot starożytny (marmurowa płaskorzeźba, część olbrzymiego posągu)
2006	Austria	Francja	2 części płaskorzeźby
2006	Łotwa	Polska	2 płaskorzeźby drewniane (część ołtarza)
2006	Zjednoczone Królestwo	Grecja	1 stara moneta
2006	Szwecja	Grecja	48 starych monet
2007	Austria	Węgry	1 malowidło W. Farkasa
2007	Francja	Zjednoczone Królestwo	1 hebrajski manuskrypt z XIV wieku
?	Niemcy	Republika Czeska	1 rzeźba przedstawiająca anioła, drewno polichromowane, XVIII wiek
?	Niemcy	Austria	1 diariusz królewski
?	Niemcy	Republika Czeska	4 rzeźby świętych, drewno polichromowane, XVIII wiek
?	Hiszpania	Włochy	1 rzeźba rzymska
?	Hiszpania	Szwecja	86 przedmiotów kultu religijnego
?	Francja	Hiszpania	1 malowidło

- **Zestawienie negocjacji prowadzonych pod kątem polubownego zwrotu (art. 4 i 6 dyrektywy 93/7/EWG)**

[17] Źródło: Sprawozdania krajowe dotyczące stosowania dyrektywy. Tabele te zostały zweryfikowane przez centralne organy odpowiedzialne za stosowanie dyrektywy 93/7/EWG. Niektóre dane nie zostały jednak potwierdzone przez obydwa zainteresowane państwa członkowskie. Procedury związane z poszczególnymi zwrotami mogą być ujęte w kilku tabelach.

Rok	Państwo dokonujące zwrotu	Państwo wnioskujące o zwrot	Wynik
2006	Polska	Łotwa	W toku
2006	Republika Czeska	Niemcy	W toku (matryca książki „O obrotach sfer niebieskich" („De Revolutionibus orbium coelestium"))
?	Niemcy	Austria	W toku (1 gwasz)
?	Hiszpania	Szwecja	W toku (1 kaseta emaliowana)

- **Zestawienie wniosków o wszczęcie postępowania o zwrot (art. 5 dyrektywy 93/7/EWG)[18]**

Rok	Państwo wnioskujące	Państwo, do którego wniosek jest kierowany	Przedmiot
2005	Grecja	Zjednoczone Królestwo	1 ikona bizantyjska (postępowanie w toku)
2006	Włochy	Austria	336 przedmiotów archeologicznych (postępowanie w toku)
2006	Republika Czeska	Niemcy	Chrzcielnica (wniosek odrzucony w 2008 r. z powodu przedawnienia)
2006	Republika Czeska	Austria	1 rzeźba Madonny z Choliny, XV wiek, (zwrócona po 2007 r.)
2006	Republika Czeska	Austria	1 malowidło kościelne (postępowanie w toku)
2006	Republika Czeska	Austria	80 przedmiotów pochodzących z kościołów lub klasztorów (postępowanie w toku)
2006	Republika Czeska	Austria	4 rzeźby pałacowe (postępowanie w toku)
2007	Grecja	Niemcy	90 zabytkowych przedmiotów (zwrot w 2009 r.)

[18] W 2004 r. dwa wnioski Włoch zostały odrzucone odpowiednio przez sądy holenderski i niemiecki, odnośnie do procedury wszczętej w 2002 r. w sprawie zwrotu zbroi greckiej (panoplii) oraz do procedury z 2001 r. w sprawie zwrotu 911 przedmiotów archeologicznych.

- **Wniosek o poszukiwanie przedmiotów (art. 4 ust. 1 dyrektywy 93/7/EWG)**

Rok	**Państwo wnioskujące**	**Państwo, do którego wniosek jest kierowany**	**Wynik**
2004	Węgry	Austria	Pozytywny (odnalezione malowidło W. Farkasa)
2004-2007	Grecja	Wszystkie krajowe organy centralne	Negatywny (39 wniosków dotyczących 439 przedmiotów skradzionych z kościołów i klasztorów)
2004-2005	Austria	Grecja (20 wniosków)	Negatywny z powodu niepełnych informacji na temat przedmiotów: 35 malowideł i 11 886 dzieł sztuki lub monet. Ostatni wniosek dotyczący dzieł sztuki pochodził od Bułgarii.
2005-2006	Niemcy Belgia Bułgaria Węgry Republika Czeska Rumunia Słowacja		
2007	Portugalia Finlandia		
2005	Łotwa	Polska	2 płaskorzeźby drewniane (część ołtarza)
2006	Finlandia	Niemcy	Negatywny (przedmiot znajduje się w USA)
2006	Francja	Zjednoczone Królestwo	1 instrument muzyczny (bez odpowiedzi, według Francji)
2006	Królestwo Niderlandów	Niemcy	Negatywny (wniosek o poszukiwanie materiałów archiwalnych odrzucony)
2006	Polska	Łotwa	W toku (1 przedmiot)
?	Niemcy	Litwa	Pozytywny
?	Włochy	Austria	Negatywny (1 proteza zębów z epoki rzymskiej). Wniosek został odrzucony z powodu upływu terminu.
?	Republika Czeska	Niemcy	Zwrócono 2 rzeźby, wycofano jeden wniosek i wszczęto jedno postępowanie o zwrot.
?	Republika Czeska	Austria	W toku
?	Rumunia	Francja	W toku
?	Rumunia	Niemcy	Zwrot (3 przedmiotów)

Rok	Państwo wnioskujące	Państwo, do którego wniosek jest kierowany	Wynik
?	Rumunia	Austria	W toku
?	Rumunia	Zjednoczone Królestwo	W toku
?	Szwecja	Hiszpania	Zwrot 86 przedmiotów kultu
?	Szwecja	Hiszpania	W toku (1 kaseta emaliowana)

- **Powiadomienia o odnalezieniu przedmiotów (art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/7/EWG)**

Rok	Państwo powiadamiające	Państwo powiadomione	Wynik
2004	Francja	Grecja	Negatywny. Jako że został przekroczony termin jednego roku, dyrektywa nie mogła być zastosowana. Grecja musiała wykupić zabytkową amforę.
2005	Węgry	Austria	Pozytywny (malowidło W. Farkasa)
2006	Austria	Francja	Zwrot (2 części płaskorzeźby)
2006	Austria	Republika Czeska	Zwrot w następstwie postępowania sądowego w celu odzyskania rzeźby Madonny z Choliny.
2006	Zjednoczone Królestwo	Grecja	Zwrot 1 starej monety
2007	Niemcy	Grecja	3 konfiskaty: 1) 90 zabytkowych przedmiotów (przedmioty te zostaną zwrócone Grecji w 2009 r.) 2) 3 zabytkowe przedmioty (śledztwo w toku) 3) 1 zabytkowy przedmiot (śledztwo w toku) W pozostałych trzech zgłoszonych przypadkach wynik był negatywny, gdyż stwierdzono, że przedmioty nie opuściły bezprawnie terytorium Grecji.
?	Niemcy	Austria	Negatywny

Rok	Państwo powiadamiające	Państwo powiadomione	Wynik
?	Austria	Bułgaria	W toku (stare monety)
?	Cypr	Bułgaria	W toku (3 przedmioty)
?	Hiszpania	Włochy	Zwrot (rzeźba rzymska)
?	Hiszpania	Włochy	W toku (Biblia z XVI wieku)
?	Litwa	Niemcy	Pozytywny